Број 29. У Новом Саду у четвртак 9. (22) фебруара 1912 Година XLVII

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 25 п. на четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију за све остале земље на четврт године 10 круна.

Ванредним бројевима од петка цена је: На пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. За стране земље годишње 6 круна 50 потура

Поједини јутарњи бројеви стају 10 потура

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

(Јутарњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 потура од сваке врсте оваких ситних слова

Уредништво »Заставе« је у кући г. Јована Т. Чавића. — Администрација »Заставе« налази се у кући, где је Милетићева штампарија главној улици бр 20.

Дописи шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији »Заставе«.

Рукописе не враћамо.

Поједини јутарњи бројеви стају 10 потура

Чек-конто 12008.

Због чега је?

Многи у Кошутовој странци пољуљани су. Андраши их је, кажу, поплашио, да ће доћи јустовци на владу, ако се продужи опструкција, и кошутовци ће остати сасвим у страну.

У уторак су се посланици Кошутове странке саветовали преко два сата. Шта су све решили, није тачно познато. Али су објавили толико, да желе мира, ако може да буде мира, и да желе да раде и преговарају за себе с владом.

Ово значи, да су посланици Кошутове странке у уторак изручили кроз прозор оно своје решење од недеље. У недељу су решили, да сваки посланик Кошутове странке може у сабору по вољи да води опструкцију, или да је не води. Сад траже: Куд један, туд сви! Андраши им је доказао, да њихово решење значи по њих пропаст. Сами су поцепали своју странку и допустили, да сваки ко хоће, оде у службу Јусту. Али ако Јустова опструкција буде успешна, он ће побрати плодове њене. Тада је, веле, наступио обрт, и као што изгледа, многи су кошутовци попустили и пољуљали се.

Кошутова странка није још решила да неће опструкцију и да је задовољна с владиним мрвицама. Али није решила ни за опструкцију. Није било никаква повода, нити је влада у спорним питањима ма у чему попустила, а говорници Кошутове странке одједном говоре друкчије, као да су се догодили најкрупнији догађаји. И као да није све само у томе што се боре да не дође на владу Јуст. Као да им је неко улио наду, да ће ускоро они доћи, и то ако не сами, а оно макар у друштву. Или је зар друго што било кадро да изазове онако наглу промену, и да људи, који су у недељу говорили: црно је, кажу уторак: Ако није баш бело, није ни тако црно. Одатле, па да кажу: „Бело је“, само је један корак.

Када човек посматра ова превртања, тешко може да верује. И нехотице се пита: Има ли ту чега другог? У политичким круговима постоји више комбинација. Како смо из Будимпеште извештени, са држањем Кошутове странке, нису на чисто ни посланици владине странке, нити посланици опозиције. Шта је Андраши преговарао с вођама Кошутове странке, а што се још данас таји, то једва зна неколико људи. Андраши је много преговарао и са потпредседником Кошутове странке Дешијем, који је све до јуче био непопустљив, а данас га једва могу познати.

Данас су још јако подељена мишљења будимпештанских политичара. Има их, који не верују, да ће Кошутова странка положити оружје. Држе, ма шта било у ствари, Куен не може ништа донети из Беча, а Кошутова странка неће смети од својих бирача, бар неће већина, да сутра прими оно, што је прекјуче одбацила.

Но има данас и врло угледних политичара, који су добро обавештени и који верују, да ће Кошутова странка преврнути. Највише их мисли, да ће Куен привући Кошутову странку разним вештим обећањима, као што је привукао к себи и хрватско-српску коалицију, па ће Кошутову странку исцедити и злоупотребити је. Неки, који верују Дешију, говоре, да он неће допустити, да се Кошутова странка поклони Куену, без великих уступака по државу. Него држе, да је Деши привидно окренуо, јер хоће да нагони Јустову странку, да се са кошутовцима споразуме, а не да води политику на своју руку, не обзирући се на кошутовце.

У овај мах има комбинација, али се види, да се иза завесе догађају крупне ствари, које још нису потпуно расчишћене. То ће тек доцније изаћи јасно на видело, у свима појединостима

У најновије време догодило се ово: Када су мађарски независњаци, који стоје ван странака, сазвали све независњачке странке на заједнички договор, односно све управе странака, Кошут је примио позив и изјавио је, да се слаже. Али се преко ноћи предомислио и поручио, да ће се он још саветовати са својом странком, па ће онда изнети један предлог, и ако тај његов предлог усвоје све независне странке, онда ће пристати да буде заједнички договор. Из овога многи тумаче, да Кошут хоће да осујети заједнички договор свију независњачких странака.

Јустова странка се овоме није надала и изненађена је. Она је сигурно рачунала, да ће Кошутова странка продужити борбу као до сада, или ће се расцепити, јер бар Деши и његови неће моћи никада приближити се схватању данашње владе. Но било како било, Јустова странка је још увек ратоборна, она неће да попусти и нада се, да ће и она сама, уз помоћ независњака, који су ван странака, умети да изведе опструкцију и предупреди војену реформу.

За неколико дана, вероватно у току ове недеље, положај ће се разбистрити.

Републиканска парница.

Сегедин, 6. фебруара.

Државни одветник у Сегедину покренуо је парницу против д-ра Ђорђа Нађа, уредника „Угарске Републике“, због чланка под насловом „Земља Лауша Кошута“. Уједно је тражио од адвокатске коморе, да Нађа суспендује од адвокатске праксе, али је комора то одбила, јер рад Ђорђа Нађа није нечастан. Становници из Ходмезева шархеља хтели су да допрате Нађа свечано у Сегедин, али је полиција то забранила. Државни одветник оптужио је ове ставове из Нађова чланка: „Угарска Република“ почиње да излази уздајући се у свемоћну снагу републиканске мисли. Своју моћну снагу доказује тиме, што је још у своме детињству као Херкулес у Францу

ПОДЛИСТАК.

У спомен-венац

ЗАБОРАВЉЕНОГ НАРОДНОГ ЈУНАКА.

— Цртице из живота Зарије Јовановића Чиче. —

(Свршетак.)

19.

Али још пре поштовалаца, за Чичин долазак у Беч сазнаде полиција, сазнаше војни, па онда убрзо и дворски кругови.

Наскоро полиција саопшти Чичи, да своје послове удеси тако, како ће моћи у Бечу остати подуже, све дотле докле га не прими цар у аудијенцију — коју он није ни тражио.

Кад је већ ту, и видећи да се мора подуже задржавати, Чича пође, ради народне ствари, од једне до друге инстанције. Ускоро виде, да је све само пусто заваравање...

Он често у мислима гледаше појединости из прошлог живота свога. Нарочито му излажаху пред очи скорашњи ратни догађаји.

Шетајући један пут по једној од крајњих, готово празних, бечких улица, он се опомињаше онога свога прелаза преко бурнога Дунава, састанка с витешким Сремцима, заснивања логора на незаборављеноме Јарку, жестокох бојева и појединих жртава. Ратник се бејаше одушевио, и, можда први пут у потоњој години дана, осети топлину душе и крви своје. На крају улице сави путањом, која вођаше у једну, онда још неуређену, шумицу. Самоћа му је годила — од све невоље. Никога не бејаше. Подаље за собом виде једнога господина с пуном брадом како лагано иде и штапићем лупка по зеленилу крај пута. Чисто се бојаше да му тај господин не приђе и да га најучтивије представљањем сада не узнемири. Можда њега господин и познаје, а можда је то и какав Словенин!

И то бејаше нов разлог, који га упути да скрене стазом у шуму.

Ослобођен тако каквог нежељеног разговора, Чича продужи размишљати...

Он лепо види бечко врдање. Види, да је имао права кад је онако сумњао. Али — да му је још једна онаква прилика каква бејаше првих дана маја 1848! Шта би радио? Говорио би пламеним речима и говор би његов био јерихонска труба, која би порушила све бедеме и препреке народне среће. И не би само говорио — радио би, радио би неуморно, дању и ноћу. Повео би честите Сремце и неустрашне Шајкаше своје, али би их повео — другим путем...

Чича стаде и размишљаше, па се у тренутку окрете. Онај брадати господин стоји тако исто, на истом одстојању, и, као чепрка штапићем по путањи.

Чичи севну у глави једна мисао. Он се брзо врати натраг, прође поред пратиоца и оштро га погледа, опази његову забуну, и оде у варош.

Дакле — њега прати полиција!

20.

Кад сутра дан изиђе из свога стана, прво лице које спаза бејаше — она иста прилика.

Сумње више није могло бити.

Чича оде у полицијски округ, кварт.

Уведоше га у једну чиновничку собу, из које вођаху отворена врата у другу, мању, канцеларију.

У овој соби бејаше само један чиновник, који грабљаше да доврши неки концепат. Зато и не диже очију кад Чича уђе, већ, онако пишући, само климну главом као за знак да ће се сад одмах упустити у разговор са дошлим лицем.

Чича, стојећи тако, чу из суседне собе разговор:

— Тако, дакле, ми опет имамо случај српског деспота Ђурђа Бранковића!

— Јесте, и овога ћемо такођер држати да се не врати више дома. Хе, кад је онај могао двадесет и две године без пресуде да тамнује, што да не можемо задржати и овога?

— А кажу да је ово заиста нека јуначина.

— Зарија Јовановић?

— Да, Чича!

— Јесте, хвале му јунаштво као нешто нечувено и невиђено. Али је баш зато и опасан. Знате ли Ви, да он умало није окренуо војску против цара, а кад у томе није успео, он није хтео више ни да се туче!

Чиновник, ваљда што би готов или што и сам чу како се тако поверљиве ствари

ској срушила престо и поломила круну. Сваки пунолетни народ хоће да буде господар своје судбине. Тежи за потпуном народном независношћу. Та тежња захтева стварање републиканског државног облика. Та је тежња код нас у Угарској не само оправдана, него и законита, штавише и потребна. Нама већ од 400 година влада туђинска породица. Крв јој је друга. Осећај јој је одвојен. Мишљење није сродно. У великим историјским тренутцима увек је краљ стојао против народа. Већ столећима гледа народ у краљу сметњу за свој напредак. Осећа, да је краљевски плашт заклопац за независњачке тежње његове. Мађарски је народ онда био највећи, када је на сабору у Оноду и у дебрецинској великој цркви, скинувши круну, уздигнутом, поноситом и славом увенчаном главом исповедио своју веру о љубави према слободи. Ракоци и Кошут стојећи на крни подигли су се у народно срце, у цркву вечите славе. Било је и биће увек заступника краљевских установа. Супрот њима потребно је, да се свуда прави мужеви, поштени људи збију у један табор. Зато је потребно, да мађарска републиканска странка развије заставу... који иду отвореним очима и моле се Богу стиснутом песницом. Кукавичлук, пузаваштво у истини су проневерили републиканске изјаве Лауша Кошута; а плаћена историја приказује дебрецинско збацивање с престола као неки штетан корак. Ко Лауша Кошута следи само до врата дебрецинске велике цркве али са прага се кукавички трза, није прави присталица независњачке мисли. Лауша Кошута је 14. април 1849. подигао у ред мужева, који граде епохе. Онда је сломио неосновани идол верности према краљу, да би се народ могао вратити Богу слободе. Кроз врата дебрецинске цркве води пут мађарској републици. У духу сваки дан гредемо милионима тим путем... свакидашња нам је молитва: Боже Мађара! Избави нас од лукаваго! Нека дође твоје царство!...

Тражимо државни облик човечјег достојанства и народне независности: републику. Куда смо доспели установом краљевства? Има ли народа у жалоснијем стању него што је мађарски? Запуштена народна настава, неправедна подела земље, напредовање исељавања, процват мисли целокупне монархије и немоћ грађанских права су путокази нашег лојалног пропадања. Какав руги пут води републици... Који народ ни под 400-годишњом владавином Хабсбурговаца није потпуно изгубио животну способност, тога је Бог одредио за вечити живот. Који народ ни 400 годишње ропство није потпуно сломило, његова је љубав према слободи неискорењива... Које дрво толике убилачке секире за четири века нису могле срушити, то треба да дочека своје право пролеће, пролеће слободе. Онај Бог, који је Ракоција и Кошута дао своме народу, не може нас осудити, да у ропству Хабсбурговаца пропаднемо... Дојадило нам је вечито клечање пред краљевском влашћу! Хоћемо да станемо на ноге! Свет види у Мађару патуљка, који клечи пред идолом... Кршење престола, који падају, највеличанственија је музика народне слободе. То је химна републиканске мисли. Са нашег пута неће нас застрашити нико и ништа, потучени поново ћемо ускрснути. Са на падачима ступамо у борбу. Наш лист овој мисли служи. Наслов му је, уједно и циљ: „Мађарска Република“.

Пред зградом судбеног стола скупило се много ђака и грађана, који нису могли ући у судницу. Из Ходмезевашархеља дошло је 200 грађана на засебном возу. Дошли су изасланици из Будимпеште, Кечкемета, Шепшисентђерђа и Клужа. Дворница је била дупком пуна, а било је многих у ходнику, на степеницама и на улици. Расправа је почела у 9 сати. Др. Ђорђе Нађ бранио се сам. Говор му је трајао сат и по. Изјавио је, да се не сматра кривим и доказивао је, да се он законитим средствима бори за републику, а циљ му је домољубива. Својим говором је толико задобио поротнике, да су му викали: Живео! Због тога их је председник упутио на ред. После кратког саветовања поротници су ослободили Нађа. Публика га је одушевљено поздравила, а пријатељи су у његову почаст приредили ручак.

Тако се свршила републиканска парница у Сегедину.

Нови Сад, 9. фебруара.

Дешијев говор у угарском сабору.

Јуче је говорио Деши у угарском сабору. И говорио сасвим противно ономе, што је до сада говорио. Рекао је, да је увидио, како данас није време за опште тајно гласање. Мора се с тим причекати. А рекао је и то, да некоји уступци Куенови могу задовољити Само је тражио у име Кошутове странке некоје ситнице, о којима веле, ди их је влада већ обећала. Међутим шта ће бити, ако се Деши превари у рачуну и Куен не испуни ни оне ситнице? Онда ће бити још већма обрукан ако хтедне и даље да попушта.

Политички преглед.

Угарски сабор.

Кошутовачки посланик Деши изјавио, да Куенова изјава о извршењу програма 9-рице у погледу војске задовољава, само нека да јемства да се неће догодити оно, што се збило 1905. године, то јест, да се не могу позивати у службу резервисте, ако сабор на време не изгласа или ако одрече давање регрута. Потребно је остварење демократске изборне реформе, да би се спречиле изборне злоупотребе, али њено остварење мора се оставити за мирнија времена. Полоњи је изјавио, да су Куенове изјаве ништавне, а уколико је постигнут успех, то се може захвалити опструкцији. Боље је да се уништи мањина, која се бори за народна права, него трули мир Кад се узме у обзир, шта се ради у Загребу, Сарајеву, Задру и Прагу, где се спаљује мађарска застава, и кад се види, да заједнички министар мора да напусти своје место због тога, што је Мађар не може се дозволити, да се осами Јустова странка. Јован Бароњ довикује Полоњију: Ви сте то исто препоручили пре два месеца! Полоњи одговара: Ви лажете! Велика вика на левици. Полоњи наставља говор: Ја сам то рекао, да се мора склопити мир, ако се испуне народни захтеви, а то није осамљивање. — Апоњи је интерпелисао: Зашто је одступио заједнички министар Буријан? Не може се дозволити, да се уважи правило, да у заједничком министарском савету не могу бити два мађарска министра. Апоњи назире у тим променама непријатељство бечких кругова против Мађара.

Политичке прилике у Хрватској и Славонији.

Бивши бан, барон Раух, посетио је онамад бана Цувија и остао код њега до подне. Може се мислити шта су говорила ова два бечка агента, који бајаги бране унију с Угарском, а задаћа им је, да по бечкоме рецепту ископају што дубљи јаз између Мађара, Хрвата и Срба. Свакако су се саветовали и о новим изборима. Бан Цувај је рекао, да неће скоро расписати нове изборе, али опозициони политичари мисле, да их Цувај хоће само да завара, а он се у потаји спрема за изборе. Чиновнике размешта. Судију дра Драганца преместио је у Копривницу, јер је овај симпатисао са опозицијом. Драганац је дао оставку на служби. Опозиција је одржала у недељу велику протестну скупштину, у којој је осудила данашњу влада

непажљиво говоре, диже главу, па кад виде ко пред њим стоји — јер су Чичу бечки полицајци већ по дужности познавали — брзо скочи, љутито залупи она отворена врата, па љубазно прискочи Чичи, и, правећи се да га не познаје веома му услужно рече:

— Молим лепо, извините за чекање! Посао је, знате неодложан. С ким имам част?

Чича каза своје име, и још додаде како је дошао по пасош, јер је намеран вратити се дома.

Чиновник му одмах одговори:

— Али Ви сте удостојени части да будете примљени код Његовог Величанства Цара!

— А када?

— То вас данас не могу служити, јер нисам у стању то сада знати. Али, драги мој господине, ја ћу још данас или сутра учинити припит. Изволите, дакле, доћи кроз три-четири дана, па ћу Вам, надам се, моћи или фиксирати време аудијенције или Вас услужити пасошем. Слуга сам покоран!

Чича је — сад је више него јасно — био под формалним и стварним надзором бечке полиције и политике, која је била одлучила да га више не пушта из својих шака!

21.

Све је то честиту душу страшно потресало — и Чича у два маха бљуну крв.

Што не могаху учинити непријатељски куршуми, учинише, погодише га људска неваљалства.

Наступи хладна јесен са тмурним кишовитим данима.

Од драгоцености, које са собом имађаше Чича, даваше једну по једну у залогу. Тако у почетку, а кад виде, да залоге не може искупити, он драгоцености стаде у бесцење продавати. Најзад оста само с хаљинама, које бејаху на његову телу.

Десет дана већ живљаше о кори хлеба.

Њега се нико не сети.

Само бечка полиција вођаше рачуна о њему.

Нико му не дође.

Само што кроз отворени прозор ветар унесе у собу сув увео листић.

Стари га ратник узе, пољуби га, принесе прозору и гледајући на ону страну, где је мила Шајкашка, тужна Војводина с народом његовим, пусти листак ветру, да га као последњи поздрав носи милим и драгим...

Наста јака студен.

Јунак, несавладан, осети да га ипак савлађује природа.

Требало би се друкчије хранити. Требало би се лечити. Болест му у кости залажаше.

Он извади своју кесу и преброја сав новац, који је имао: нађе свега — четири цванцика.

22.

На Светога Ђурђица, 3. новембра, ступи тужни војвода српски у једну болницу бечкога предграђа.

Њега тресијаше љута грозница, која заклањаше тешко запаљење плућних крила.

Дадоше му постељу.

— Болничкој управи треба да предате на чување свој новац, који ће Вам она вратити, кад излечени пођете одавде — рекоше ту Чичи.

— Ја немам новаца! — одговори он лагано.

— Али ма и један сексер, последњу крајцару —

— Последњу сам крајцару дао пре два дана за комад хлеба...

Ћутећи подношаше судбину и очекиваше смрт.

Није смео мислити ни на дом, ни на шта.

Бежао је од тих, и од сваких других, мисли.

Страшио се — он, неустрашиви витез! — својих мисли о скорашњим доживљајима и ономе, што је било пре годину, пре две године дана!

У свануће 6. новембра болесни војвода паде у агонију.

За тим опет дође за тренутак к себи.

Осети, да му је последњи час.

Приђе му стари болничар.

Али болник већ не могаше ништа рећи. Слабим покретом руке показиваше, да би радо умро са свећицом у руци.

Болничар га не могаше разумети.

Болник упола склопи очи, мало задрхта покривач на њему, десна му рука паде на постељу, и — велики Србин издахну....

Болничар се прекрсти, па приђе, да му очне капке својим рукама затвори.

23.

Посмртна слава великога Србина Зарије Јовановића Чиче, јунака и војводе с

вину. Говорили су од сваке странке по један говорник. У име српске самосталне странке говорио је др. Душан Поповић и изјавио, да ће се Срби борити са Хрватима раме уз раме за права краљевине Хрватске (без Славоније). Кад је Поповић споменуо, да је Јуст после избора у Хрватској и Славонији рекао: „Богме су Хрвати момци!“ чули су се бурни узвици: Живио Јуст! Још је Душан Поповић тврдио, да су Срби и Хрвати један народ са два имена. Самосталци су за то, да Срби и Хрвати буду један јединствени велики и јак народ, те да се одсад не разликују по имену, него по садржини, т. ј. по поштењу и по родољубљу, па нека се такмаче: ко ће бити бољи борац за права Хрватске?

Демонстрације у Сарајеву.

У Сарајеву још увек трају демонстрације, али није било нових сукоба. Војска је размештена по улицама. Кад су демонстранти под вођством неколицине хрватских посланика стигли пред зграду земаљске владе, певали су царску химну. Чим су запевали царску химну, војска се удаљила. У демонстрацијама учествују и Срби, које је предводио поп Гашић. Ескадрон хуланера чува болницу, у којој на умору лежи Шахинагић. У демонстрацијама су учествовали и ученице католичке учитељичке школе. Академски ђаци из Босне и Херцеговине, који се налазе у Загребу, упутили су председништву босанског сабора брзојав, у коме протестују против касапљења полиције и траже истрагу против криваца. Босански сабор донео је одлуку, којом протестује против насилничке владавине бана Цувајa у Хрватској и Славонији.

Мој одговор „Српству“.

Скоро да не вреди одговарати људима, који су толико забасали да нападају једног младог човека само зато, што је тај човек предузео себи, да ее у свом месту бори против обести једног натароша, и да докаже свету, да није натарош господар у селу него народ, који га је бирао, који га плаћа, и даје му хлеба. Али у питању је једна таква ствар, која се не може прећуткивати, него се о њој мора говорити у свакој прилици и на сваком месту, тим више, што се нашло интелигентних школованих Срба, који уче народ да падају на колена пред таквим обесним натарошима и да исмевају своје рођене синове, који хоће да га одуче од тог ропског обичаја. Тако ради „Српство“, али не из начела, него из страначких рачуна. Требаће им господњички натарош за изборе за епархијску скупштину, јако ми рече др Ђорђе Тапавица. И зато ваља пустити господњичког натароша да у селу ради шта хоће; зато ваља учити свет на слепу послушност према господњичком натарошу, зато треба грдити и убијати углед свакога, ко има срца да устане у одбрану народних права у политичкој општини. Доиста леп и родољубив посао!

Могло би се о тој ствари још много писати, али ја држим да сам доста рекао, и да ће свако из мога одговора, имајући пред очима начело, знати пресудити, да ли „Српство“ добро ради када данас грди и исмева мене пред мојим сељанима, сутра онога пред његовим и тако даље и то све због тога, што сам се латио да дигнем самосвест својих сељана и одучавам их од слепе покорности и господства једног сеоског натароша, једног плаћеног чиновника општинског, над којим општинско поглаварство треба да господари, а не обратно.

Толико одговора ради, а на личне моменте нећу ни да се осврћем, јер они не спадају на ствар. То остављам духовитом писцу „Српства“.

У *Новом Саду*, 1912. фебруара 21.

Др. Стева Поповић.

Примедба уредништва. Иако не сматрамо, да је потребно одговарати подрепашком листу, примамо изузетно овај одговор, јер се њиме приказују подрепаши у правој боји.

Вести из места и са стране.

Нови барски арцибискуп.

За барског арцибискупа и српског примаса поставио је римски папа са пристанком црногорске владе дра Николу Добретића, католичког пароха на Цетињу. Нови арцибискуп је навршио 40-ту годину живота. Родом је из Бара, где је учио основну школу. Богословске науке свршио је у Риму. Говори скоро све европске језике. Служи на Цетињу седам година. Био је катихета у државној гимназији на Цетињу и стенограф у народној скупштини.

Је ли то братски?

Пишу нам из Пожеге: Овдашњи Срби приредили су на Сретеније о. г. забаву. Овде има око 40 српских породица, од којих је већина чиновника. Докле нисмо приређивали своје забаве, него смо ишли на хрватске, добро је било, па су нас звали: браћо Срби! Али кад смо ми приредили своју забаву, браћа нас изневерише Забава је и без њих добро испала. Како моралан, тако и материјалан успех сјајан је. Ни један Хрват није дошао на забаву са женом. Осим једног жупанијског тајника били су председник хрватског певачког друштва „Вијенца“ и још неколико чиновника, али нису с њима дошле и њихове жене. Бојкот им је сјајно успео. Више хрватских породица биле су спремне да дођу на забаву, али су у последњем часу одустале, те се по томе види да се радило на томе, да се забава осујети. Сви смо ми Срби чланови хрватских друштава, а Хрвати неће да дођу на нашу забаву! Наше дичне Српкиње договориле су се, да иступе из хрватске женске задруге и да оснују српску женску задругу, а тако је и право. Тако ето изгледа хваљено јединство на делу. Хрвати схваћају народно јединство тако, да се ми сви утопимо у Хрвате, а криво им је, што хоћемо да србујемо. Ако им је свеједно Србин или Хрват, што им је криво, кад ми приредимо српску забаву?

„Конгрес потиштених народа“.

Из Прага брзојављају: Др. Хинковић ради на томе, да се још ове године јуна месеца сазове у Паризу конгрес потиштених народа. — Па то би морао бити управо међународни конгрес, јер тешко би било данас народа, а да се не јави, да није потиштен. Него се можда хтело рећи: Конгрес оних потиштених народа, које други потиштени народи потискују. Напослетку, да сачекамо поближе о тој ствари.

Антидинастичка демонстрација.

У кинематографу у Мишколцу приказане су слике из мађарског устанка 1848—49. године. Приказ је објашњаван предавањем. Кад је изашла слика краља Фрање Јосифа, почело се у публици да звижди а чули су се и узвици: „Апцуг“. Предавач је због тога оштро укорео демонстранте, на што су ови још жешће звиждали. „Аграмер Тагблат“ бележећи ову вест чуди се, што мађарски листови нису оштро осудили ову демонстрацију, него су је само назвали неукусном. Највише се чуди „Аграмер Тагблат“, што се није умешала полиција!

Дијамантске ципеле.

Данас је мода ушла у ципеле. У Паризу употребљују за ципеле најскупоценија пера, другде најскупоценије чипке, а у Америци употребљују на ципелама дијаманте. Прво је једна лепојка дошла на шетњу у ципелама, са петама од лажних дијаманата. Накратко за тим се појавила на шеталишту права милијардерка са петама искићеним правим дијамантима. Дошла је трећа, те је искитила целу ципелу са дијамантима, тиркизима. Чим је ушла мода у ципеле у Паризу и Америци, нема сумње да ће доћи ускоро и до нас. Ми нећемо носити баш дијамантске ципеле, али макар еребрне и златне. И те нове ципеле ће бар мало допринети томе, да буде што више босих.

Кратке вести.

— Српски војни министар наручио је већ давно два дунавска монитора (ратне лађе), које ће се у априлу пустити у воду.

— Баварска влада није потврдила избор једног социјалисте за градског начелника у Пајсенбергу.

— Маневри швајцарске војске, на којима ће учествовати и немачки цар, биће на јесен између Цириха и Вила.

— Полиција у Петрограду открила је клуб самоубица, који броји више стотина чланова, међу њима многе девојке и жене. На кога падне коцка, тај мора извршити самоубијатво.

— У Остерсеу је ухапшен свештеник Еоволд, који је своју жену бацио са ћуприје у воду.

— У Будимпешти је умро надничар Стеван Ковач, који је пио силну ракију.

— Од 1. марта о. г. по нов. кал. примаће паробродска друштва робу за пренос.

— Бугарски престолонаследник добио је од осигуравачког друштва Блгарија 50 хиљада круна и основао фонд за потпору бугарских ђака на страни.

— Још овог пролећа отпочеће у Београду рад на подизању нове зграде за краљевску српску академију наука.

— Суд у Крушевцу осудио је Светозара Бабовића и Перу Ивановића трговце на 2 године затвора због крађе масе Филипа Јовановића-Ере.

— Радикали у Србији покрећу лист „Борба“ у Београду и „Слободу“ у Нишу.

— Ових дана било је у Београду једно изасланство руских трговаца, да проучи трговинске прилике у Србији.

— На овогодишњи пети свесоколски слет у Праг позвата је и београдска општина.

Брзојави „Застави“.

Стигли 9. фебруара.

† Јован Татић.

Карловци. Јован Татић, народно-црквени мерник, посланик румског среза на српском народном црквеном сабору и члан средишње управе српске народне радикалне странке, умр'о јуче после дугог и тешког боловања. Вјечнаја му памјат!

Министар Берхтолд Немачкој и Русији

Беч. Нови министар спољних послова, гроф Берхтолд послао је немачком канцелару депешу, у којој је обећао, да ће Ерталово богато наследство искрених веза са Немачком унапредити и очекује помоћ немачког канцелара. Руском министру председнику Коковцеву послао је депешу, у којој изјављује, да ће настојати око одржања мира, што је заједнички циљ Русије и Аустроугарске.

Међународни раднички савез.

Лондон. Преговори између послодаваца и радника угљарске индустрије остали безуспешни. Данас ће се одржати седница међународног радничког савеза, у којој ће се расправљати о заједничкој акцији за случај штрајка енглеских рудара.

Полоњи и Барош.

Будимпешта. Посланик Барош изјавио у сабору, да је Полоњи пре 2 месеца учествовао усаветовању, како да се осами Јустова странка (Бурно тапшање у редовима владине и Кошутове странке). Полоњи одговорио, да није учествовао у саветовању нити је тежио, да осами Јустову странку.

Срби и Хрвати у Босни.

Сарајево. У данашњој сједници босанског сабора покушали су Хрвати посланици, да инсцениране демонстрације средњешколске младежи против гажења уставних

Јарка, почела је 7. новембра 1850. и живеће док је света и у свету Српства. —

Из капеле се болничке крете свечан и тужан спровод, коме бејаху учесници сви бечки Срби, многи Чеси и други Словени.

На опелу у православној цркви јавише се да говоре у славу великога покојника најзнатнији беседници из 1848. године: Никанор Грујић и Сергије Кићански.

Ах, зар се само две године раније могло и слутити, да ће они и таке беседе, и на такоме месту, говорити!

Православна општина у Бечу даде из почасти бесплатан гроб на гробљу Сан-Марксову.

А када се ковчег принесе вечној кући, јави се са својом беседом млади студенат и песник Божидар Живковић, потоњи владика Теофан.

Он зборише о мртвом — а све што живо би у близини плакаше.

Најзад се изврси хумка земље над ковчегом, и учесници тужне свечаности пођоше лагано.

Бечки трговци, Срби, одмах покренуше питање о подизању споменика врх гроба покојникова.

А свима учесницима на спроводу савест шапташе:

— Схватате ли сад кога сте изгубили?

— Схватате ли сад зашто сте га изгубили?

Тужна се свечаност приреди и у Прагу, међу Чесима. —

На завршетку само још једно питање: Да ли Срби још штогод дугују успомени свога борца и јунака?

Ст.

права и прогањања слободне ријечи у Хрватској и Славонији прикажу као манифестацију за тријализам, али су били спријечени једнодушним манифестацијама за потпуну автономију Босне и Херцеговине од стране свих Срба посланика, као и посланика муслиманске народне организације.

Одговорни уредник: Мита Клицин.

Недељни вашарски извештај

Јовичића, Акимовића и друга

Беч, св. Марко, централни вашар.

Свињски вашар 20. фебруара: За данашњи вашар било је пријављено 18.274 комада, дотерано 11.148 комада пољске и 5923 комада мађарске пасмине, свега 17.071 комад. Вашар је био врло лабав. Цене су биле: прима свиње 128—130, средње 120—126, лахке 108 до 116, сремске 118—126, старе 116—122, пољске 80—110, изнимице 114 потура по кили живе ваге без потрошарине.

Марвени вашар 19. фебруара: Дотерано је 2926 комада угојених волова и са паше, 507 бикова и крава, свега 3433 комада. Вашар је био лабавији. Цене: прима швајцарски К 108—114, изнимице К 116—120, средњи швајцарски К 96 до 106, прима мађарски 92—98, изнимице 100, средњи мађареки 86—90, лошији 78 84, бикови 78—94, изнимице 100, краве 50—68 по 100 кила живе ваге без потрошарине.

Само Маутнерово

семе сваки искусан земљоделац и баштован радо узима, чак и онда, ако други и јефтиније нуде, јер га искуство учи, да оно што на први поглед изгледа јефтиније да је, то у ствари много скупље, јер је лошије у квалитету и тиме причињава купцу велику штету.

202. 1—7

ГАЛАНТЕРИЈСКА И КРАТКЕ РОБЕ
:: :: ТРГОВИНА :: ::

Милана Илића (код Невесте)

у ВУКОВАРУ

Потребује млађег ПОМОЋНИКА који је вичан, намештању ИЗЛОГА и који влада сем српског, немачким и мађарским језиком, Ступити може ОДМАХ, или најдуже 15 марта т. г. 222 1—3

Помодно-мануфактурна трговина

БРАЋЕ ЂОРЂЕВИЋА-ПАНЧИЋА

у Белој Цркви (Fehértemplom)

потребује ☛ **једног старијег и једног млађег помоћника.** Ступање одмах или за 14 дана. Иште се, да су солидни и добри продавци, и да знају српски, немачки, мађарски и румунски језик. 217 1—2

ВИЛА на ПРОДАЈУ

Вила која постоји у АБАЦИЈИ

на красном месту близу Мора, у којој имаде 12 соба, 1 кујна, електрично осветлење и водовод.

Продаје се, по врло повољним условима одмах. Понуде слати под шифром

„Д. М.“ Poste restante Susak.
207 Via fiume. 1—3

Оглас.

Српска православна црквена општина Кевевара (у Ковину)

☛ издаје своју кућу **Хотел Централ**

од 1. априла (19. марта) о. г. на 3 године

☛ **под закуп.** ☚

Дражба ће се одржати 1. марта (17. фебруара о. г. у 3 сата после подне у црквено-општинској саветници. 185 2—3

Ближа условија даје председништво.

Кевевара (Ковин), 1. (14.) фебруара 1912.

Председништво црквене општине.

✝

Своме непрежаљеном супругу, покојном

Тодору Ђорђевићу

бившем трговцу новосадском

давачу

шестонедељни парастос

на Теодорову Суботу, 11. (24.) фебруара у св. успенској цркви после свете литургије, на који позивам своје и покојникове пријатеље, да учествују. За тихо учешће молећи остајем

180 2-2 **Уд. Тодора Ђорђевића.**

КУЋА НА ПРОДАЈУ.

Кућа у којој постоји гостионица са 5 соба са целим гостионичарским намештајем, даље велико двориште са шупом за кола, леденицом и свим осталим просторијама за радњу потребним. Кућа је у Вуковару у најживљој и најпрометнијој улици.

Продаје се из слободне руке одмах.

Обавештаје даје администрација „Заставе“. 198 1—10

ПРОДАЈА

РАЗНИХ ДЕОНИЦА

заплењених код Лазе К. Манојловића

поводом проневере у Матици Српској.

Обраћамо пажњу наше публике на дражбу (лицитацију), која ће се по други пут одржати у дражбеним просторијама новосадског судбеног стола 24. о. м. у 10 сати пре подне.

Продаваће се том приликом: 5 комада деоница I. Шајкашке окружне Штедионице, — 3 комада деоница „Купатила Сланкамена“, — 6 комада „Херцегновских деоница“, — 5 комада деоница учитељског деоничарског друштва „Натошевић“.

Очекујемо, да ће се искупити довољан број купаца, како би се и са овом продајом моћи што боље накнадити штета проузрокована крађом и проневером у Матици Српској. 224 1—1

СТЕЧАЈ.

Српска Дионичарска Штампарија у Сарајеву треба опробаног - - -

☛ ФАКТОРА ☚ ШТАМПАРИЈЕ

који може вјеродостојно исказати, да је добар каккулатор, и да је већ више година као такав управљао штампаријама. 218. 1—3

Мјесто је упражњено 1-вог априла о. г. по новом календару, а требао би нови фактор да заузме своје мјесто двије недјеље раније.

Молиоци нека пошаљу што прије своје молбе и исправе са означењем својих услова и плате на доњу адресу:

Глигорије М. Јефтановић с. р.
председник Управног Одбора Српске Дионичарске Штампарије у Сарајеву.

На мојем по високој влади под бр 21753

Концесонираном трговачком течају у СУШАКУ

могу се младеж обојега спола услед моје кроз 43-годишње искушане методе брзо и темељно изобразити усменим и писменим путем у **двоструком књиговодству.** На захтев испити у Бечу. Обучавање почиње за који дан. На писмене упите с ретурмарком одговара директор **J. Моган** Rijeka, Via Koserma 4, pr. adresse M. Roseubaum.
194 2—4

Ад. бр. С. О. 1089 ex 1912.

Оглас дражбе.

Путем јавне усмене дражбе, издаваће се на лицу места под закуп на 3 године

КАМЕНОЛОМИ

манастира Врдника и Јазка

у Срему, и то први дана 27., а други 28. фебруара о. г. по нов. календару у 9 сати пре подне.

Камен из тих каменолома способан је за зидање те градњу и посипање цеста.

Дражбени услови могу се видети код манастирских управа и код потписаног звања.

Карловци, 4. (17.) фебруара.

Надзорништво
226 1—1 срп. прав. нар. црк. добара.

☛ ПОНОВНА ДРАЖБА ☚

двокатне куће проневеритеља матичиног Лазе К. Манојловића на Јелисаветином тргу.

Услед накнадне после обављене лицитације — подастрте понуде од 99.000 круна, одржаће се у дражбеним просторијама новосадског судбеног стола 28. фебруара ове год. у 3 сата после подне ув искличну цену накнадне понуде од 99.000 круна испод које цене неће се продавати. Вадијум износиће 10% искличне цене т. ј. 9.900 круна у готовом новцу или прописаним вредностним папирима.

Препоручујемо ову објаву особитој пажњи наше српске публике и очекујемо да ће се искупити довољан број купаца, како би се и са овом продајом могла што боље накнадити штета, проузрокована крађом и проневером у Матици Српској. 224 1-1

Ad С. О. 637/285. ex. 1912.

Стечај.

Расписује се стечај ради попуњења једног места

рачунарског чиновника

при средишној манастирској благајници у Карловцима са годишњом платом од 1400 (хиљаду четири стотине) круна и станарином од 280 (две стотине осамдесет) круна.

Срби православне вере, који су оспособљени за књиговође и желе ово место получити, нека своје молбе, обложене крсним листом, сведоџбом оспособнином и сведоџбом о досадањем службовању и владању поднесу српском правосл. народно-црквеном саборском одбору најдаље до 1. (14.) марта 1912. године.

Изабрани ће бити постављен у привременом својству.

Карловци, 13. (26.) јануара 1912. год.

ПРЕДСЕДНИШТВО
српског прав. народно-црквеног
225 1—2 саборског одбора.

☛ ЗА „БИРО“ ☚

ШЕЋЕРНЕ ФАБРИКЕ

тражи се дама

која је верзирана у канцелариским пословима, као и писању на машини и стенографије, даље да влада сем српског потпуно немачким језиком речју и писмом.

Даме које су у стању овде наведеним захтевима одговорити и које су на тачан канцеларски рад навикнуте. Нека своје понуде са прикљученим сведоџбама и сликом поднесу на 192. 2—3

дирекцију
кр. српске повлашћене
шећерне фабрике у Београд
(Србија.)

Електрична штампарија дра Св. Милетића у Новом Саду.